

Studenterrådets politik om optag og indgang på universitetet

Optag og indgange på universiteterne er vigtigt for de studerende, da det er den første berøring, som de har med universitetet. Det er vigtigt for både universitetet og studenterbefolkningen at rekruttere motiverede og engagerede studerende.

Desværre har ingen fundet den gyldne løsning til universitetsoptag og -indgange, men for Studenterrådet er det bærende princip, at optag på et universitet må være baseret på "fri og lige adgang". Begrebet rummer flere aspekter, men berører i nærværende papir særligt optag samt indgang til universitetet, hvorved Studenterrådet forstår "fri og lige adgang" således, at alle skal have lige adgang til vejledning og den nødvendige viden om at læse på universitetet, samt at kriterierne for optag er ens for alle.

Først behandler papiret studerendes indgang til universitetet. Herved forstås de processer, der leder op til optaget på uddannelsen samt starten og introduktionen til universitetet efter optag. Derefter behandles optag til universitetet, der berører de krav, muligheder og rettigheder, den studerende har for at blive optaget på universitetet.

Indgang til universitetet

Det følgende afsnit drejer sig om indgangen til universitetet. Dette skal forstås som de processer, der forløber både før, under og efter studiestart på universitetet. Det drejer sig altså om områder såsom studievejledning, rusuger og den første tid på universitetet.

Indgangen til universitetet skal være præget af gennemsigtighed, således det er let for dem, der søger optag at få overblik og indsigt i de forskellige uddannelser. Derfor skal der heller ikke laves incitamenter til at straffe potentielle fremtidige studerende, der ikke starter hurtigt på universitetet, eller ikke er sikre på valget af studie og derfor ønsker at skifte retning i løbet af deres uddannelse. Studerende, der ønsker at starte på en bachelor eller kandidat, skal have de bedst mulige vilkår for at træffe den rigtige beslutning baseret på deres personlige interesser og ikke på baggrund af f.eks. økonomiske incitamenter indbygget i systemet.

Vejledning

Det er altafgørende for Studenterrådet at indgangen til universitetet er så gennemskelig som mulig. Studenterrådet mener, at god studievejledning er en grundsten til at sikre, at de studerende kan træffe et oplyst og kvalificeret studievalg. På den måde er der større sandsynlighed for, at potentielle studerende finder netop den uddannelse, de ønsker, i første forsøg.

Derfor mener Studenterrådet, at studievejledningen på de gymnasiale uddannelser, samt at

**Studenterrådet
ved Aarhus Universitet**

Fredrik Nielsens Vej 2-4
8000 Aarhus C

Tlf.: 87 15 38 64
kontor@sr.au.dk
sr.au.dk

vejledningen efter endt adgangsgivende uddannelse skal styrkes. Dette sikres konkret ved at både arrangementer såsom U-days, studiepraktik samt at generel vejledende information styrkes, og det sikres, at de fungerer som et retvisende billede af de enkelte uddannelser.

Studenterrådet mener i forlængelse heraf, at vejledningen mellem bachelor- og kandidatuddannelser ude i studievejledningerne skal styrkes, for at skabe et bedre overblik over alle de muligheder af kandidatuddannelser man har adgang til efter sin bachelor. Dette sikres ved, at afholde arrangementer såsom kandidatdage samt at den studerende bliver præsenteret for alle mulige kandidatuddannelser, hvortil deres bacheloruddannelse er adgangsgivende.

Studenterrådet mener, at vejledningen skal styrkes, så de studerende i højere grad generelt har lettere ved at gennemskue mulighederne for både bachelor- og kandidatuddannelser, og dermed har lettere ved at træffe de rigtige valg, uagtet at det betyder, at den studerende vælger ikke at starte eller fortsætte sine studier ved Aarhus Universitet.

Studiestart

Studiestart indebærer en rusuge eller introdage. Disse skal have til formål at give indblik i både det faglige og sociale miljø på den uddannelse man er optaget på, samt universitet generelt, da undervisningen på universitetet stiller andre krav, end den studerende typisk vil have oplevet ved tidligere uddannelse. Studenterrådet mener, at det er universitetets ansvar at sikre lige adgang til rusugen, og det er vigtigt, at alle studerende kan være med. Det betyder både, at rusintroduktionen som udgangspunkt ikke skal indeholde egenbetaling, og at indholdet af rusugen også skal imødekomme studerende med funktionsnedsættelser, samt at studerende har forskellige præferencer.

Studenterrådet mener, at det er vigtigt, at det er studerende, der står for introduktionen frem for eksterne konsulentfirmaer. Dette sikrer fællesskab og faglighed på tværs af årgangene. Det er ikke universitetets ansvar at detailstyre rusugerne. Der skal være rum til at tutorerne kan planlægge både faglige og sociale aktiviteter, der er passende for deres uddannelse.

Studenterrådet mener, det er vigtigt, at der på bachelor- såvel som kandidatuddannelser er en rusuge eller som minimum intro-dage, hvor der er mulighed for at møde sine medstuderende og undervisere.

Første år

Som led i en god indgang til universitetet, mener vi i Studenterrådet, at det første år af en bacheloruddannelse skal have et styrket fokus på en løbende feedback på opgaver. Karaktergivning er en effektiv og billig måde at vurdere de studerende på, men vi mener i Studenterrådet ikke, at dette skal være det primære vurderingsgrundlag i de studerendes første år på universitetet. Studenterrådet mener, at det er værd at undersøge, hvorvidt fokus på en løbende feedback ude på de enkelte uddannelser i højere grad kan være med til at opbygge en god akademisk kultur, hvor der er fokus på den formative proces frem for det summative produkt. Videre mener vi i

Studenterrådet, at dette skal være med til at afhjælpe noget af den stigende usunde konkurrencekultur, der ses blandt studerende. I stedet for kun at konkurrere på karakterer, bør det første år skabe grobund for samarbejde og vidensdeling mellem de studerende på uddannelserne. I Studenterrådet ser vi studerende, der kan samarbejde samt dele viden og erfaringer som et klart kvalitetsstempel af uddannelserne. Derfor skal universitetet, herunder særligt underviserne og studerende, sikre eksistensen af et nysgerrigt, lærerigt og inkluderende studiemiljø.

Studenterrådet mener i udgangspunktet, det er en god og spændende idé med karakterfrit første år, men det skal være en lokalfaglig vurdering, om man vil indføre det. Det er dog centralt, at det karakterfrie første år ikke kommer at "tælle med", så det opbruger kvoten for karakterfrie fag.

Det første år på universitetet er i høj grad medvirkende til at forme studerendes identitet samt et studies kultur, der vil præge og gøre sig gældende de resterende år på universitetet. Derfor betragter Studenterrådet også det første år som et centralt indsatsområde ift. hvilket universitet, vi ønsker at skabe. Indgangen til universitetet og livet som studerende, der vitterlig er en betragtelig mængde år, skal altså være præget af nysgerrighed og plads til fordybelse. Der skal ikke være økonomiske konsekvenser, der kan give universitetsledelsen incitament til at gå på kompromis med dette. Den gode studerende skabes ikke ved frygten for økonomiske konsekvenser ved at bruge for meget tid på uddannelse, og derfor skal indgangen til universitetet lægge vægt på netop fordybelsen i sin faglighed som det centrale.

Derfor mener Studenterrådet om indgangen til universitetet:

- Den skal være så gennemsigtig som muligt, således de studerende kan træffe de rigtige beslutninger om uddannelse for dem selv.
- Studievejledningen i gymnasiet før optag på universitetet samt mellem bachelor og kandidat skal styrkes.
- Både bachelor- og kandidatuddannelser skal have rusuger eller introduktion, for at sikre et stærkt fagligt såvel som socialt sammenhold blandt de studerende.
- Det første år af en bacheloruddannelse skal sikre en god overgang fra gymnasium til universitet, samt fokusere yderligere på løbende feedback.

Optag på universitetsuddannelser

Det er Studenterrådets opfattelse, at der ikke er nogen god universel måde at optage studerende. Kvotesystemet, som vi har nu, fungerer langt hen af vejen effektivt og er relativt omkostningsfrit. Desværre tager kvotesystemet ikke højde for mange ting såsom studiemiljø, fagligt engagement og fastholdelse. Derfor er det Studenterrådets overbevisning, at det er værd at udforske andre optagelsesformer, men disse skal selvfølgelig balanceres, således at alternative optagelsesformer ikke bliver et dræn på AUs økonomiske ressourcer.

Det altoverskyggende vigtigste for Studenterrådet er, at optag er en decentral proces styret af de lokale studienævn. Studienævnene bør samarbejde med Akkrediteringsinstitutionen og fakultets-

og universitetsledelserne, men at det er studienævnene, som har fuld bemyndigelsen til at bestemme både størrelsen, adgangskrav og formen af optaget. I det følgende vil vi komme med bud på, hvordan optag kan fungere, men vores grundlæggende holdning er, at kompetencen ligger hos studienævnene, men vi vil give Studienævnene muligheden for at kunne designe de bedste mulige systemer med udgangspunkt i deres faglige indsigt indenfor rammerne af et koordineret optag.

Optag på både bacheloren og kandidaten

Der er en række forhold, som gør sig gældende for både bachelor- og kandidatoptag:

Udbudte uddannelser

Udbuddet af lange videregående uddannelser i Danmark er ret stort. Dette er i udgangspunktet ikke et problem, når det giver kommende studerende mulighed for at træffe et informeret valg og finde den rigtige uddannelse for vedkommende. Det er Studenterrådets opfattelse, at udbuddet til tider, desværre er mere styret af markedsføringshensyn og universiteternes indbyrdes kamp om de studerende end egentlige faglige forskelle.

I Studenterrådet mener vi, at uddannelsesudbuddet udelukkende skal være styret af faglige hensyn gennem Studienævnene.

Desuden mener Studenterrådet også, at Studienævnene med jævne mellemrum (eksempelvis hver 5-10 år) skal evaluere deres uddannelsesudbud, og om det er gjort effektivt i forhold til KOT-systemet.

Studenterrådet mener, at uddannelser med det samme, eller næsten samme, indhold det første år bør have den samme KOT-indgang, eventuelt med forskellige studieretninger, og uddannelser med væsentligt forskelligt indhold, på det første studieår bør have forskellige KOT-indgange.

Studenterrådet mener også, at bacheloroptyag skal være brede kernefaglige uddannelser, indeholdende flere fagdiscipliner, og at kandidaten gerne må være mere specialiseret, hvor fokus kan være på en enkelt fagdisciplin.

Oprettelse af nye uddannelser

Det er positivt, når nye endnu uudforskede områder opdages og der oprettes nye forskningsområder. Ligeledes kan det være positivt, når fagligheder udvikler sig, således at faget bedst kan blomstre på egen hånd.

I Studenterrådet mener vi dog, at det må være en studienævnsbeslutning, om en faglighed skal have sin egen KOT-indgang, eller de er bedre tjent som samme uddannelse. Endvidere mener Studenterrådet også, at oprettelse af en ny uddannelse er af en sådan magnitude, at uddannelsen skal efterses af eksterne faglige eksperter.

Adgangsgivende fag og karakterkrav

Studenterrådet mener, at det er Studienævnenes opgave at fastsætte de adgangsgivende gymnasiefag. Formålet med kravene er at sikre et fagligt niveau på uddannelserne, som ikke er reflekteret i det generelle gennemsnit men en tilegnet kompetence fra de adgangsgivende uddannelser.

Studenterrådet mener, at adgangskravene tjener det specifikke formål, der afspejler de kompetencer, som er nødvendigt for at studere uddannelsen.

Et generelt karakterkrav, som adgang til uddannelsen, mener Studenterrådet ikke, er en god løsning. Det er en ordning, som på sigt vil udvande karaktersystem. Og vil skabe et yderligere pres på eleverne i de gymnasiale uddannelser. Studenterrådet mener derfor ikke, at et generelt karakterkrav skal indføres, da det kun ville tjene universiteternes interne positionering.

Suppleringskurser

Tidligere har det været muligt at tage op til 30 ECTS suppleringskurser med SU før påbegyndelse af en bachelor eller kandidat. Mulighederne er dog blevet stærkt begrænset, da SU'en er blevet frataget, og deltagelse i suppleringskurser samtidig er finansieret ved egenbetaling. Det har haft den u hensigtsmæssige effekt, at brugen af suppleringskurser er forsvundet med et sænket fagligt niveau til følge.

Ved suppleringskurser før bacheloren mener Studenterrådet, at det bør være muligt at få opdateret sit karakterbevis.

Suppleringskurser er særligt vigtige for optag fra professionsbachelor på akademiske kandidatuddannelser, hvor suppleringskurser med fordel kunne sikre, at alle optagne havde det samme faglige niveau før kandidaten. Endvidere mener Studenterrådet, at kandidatuddannelser, som modtager studerende både fra professionsbachelor- og akademiske bacheloruddannelser, kunne have gavn af både at have praktisk suppleringskurser til studerende fra akademiske bacheloruddannelser og teoretisk suppleringskurser til studerende fra professionsbacheloruddannelser.

Dimensionering

Studenterrådet mener, at Studienævne er de eneste, der har kompetencerne til at beslutte, om det er nødvendigt at reducere optaget på uddannelser ud fra fagets studiemiljø, uddannelseskapacitet og kandidaternes fremtidige muligheder.

Studenterrådet anerkender, at dimensionering på nuværende tidspunkt foregår på baggrund af beskæftigelsesmuligheder, derfor er det essentielt, at disse beslutninger bliver taget på baggrund af retvisende statistiske nøgletal på fagniveau, som er offentligt tilgængelige.

Kvotep1 og Kvotep2-optag

Fordelingen mellem Kvotep1 og Kvotep2 er bestemt i Studienævnen og ligger typisk på 90 % Kvotep1-optag og 10 % Kvotep2-optag, dog er bestemmelserne for optagelse på Kvotep2 underlagt de midler, som der er afsat på ledelsesniveau, hvilket begrænser Studienævnenes indflydelse. Formålet med Kvotep2 skal være at optage studerende med andre kompetencer end de på Kvotep1 gældende optagelseskriterier.

Studenterrådet mener, at de gældende regler for Kvotep2 på Aarhus Universitet er problematiske, da Studienævnet ikke sidder med den centrale beslutning af kvotep2. Kvotep2-optaget skal give højt motiveret studerende mulighed for at kunne tage en universitetsuddannelse, som de ellers ikke ville have mulighed for gennem kvotep1.

Uddannelsesloftet

Studenterrådet vil gerne afskaffe "loven om dobbeltuddannelser", det såkaldte "uddannelsesloft", som er en ministeriel styring af optagssystemet. Foruden denne lov fjerner indflydelse fra studienævnene, er det Studenterrådets holdning, at der kan være mange fornuftige grunde til at "dobbelt" uddanne sig, som loven simpelthen ikke tager højde for. For at tilføje svie til smerte virker lovens økonomiske afkast til at være minikuløse i forhold til problemet og usikkerheden, som den forårsager en gruppe studerende.

Optag på bacheloren

Der er dog en række forhold, som gør sig gældende særligt bacheloroptag:

Internt studieskift og genindskrivning

I Studenterrådet mener vi, at man bør tillade studieskift og genindskrivning på et studie, hvis der er plads på det respektive studie, eksempelvis grundet frafald eller mindre optag. Dette princip må dog ikke betyde, at pladserne tages fra det ordinære optag. Risikoen herved kan være, at nogle pladser ikke bliver besat, selvom nogle nye studerende måtte ønske at blive optaget.

Der kan dog være specifikke forhold for enkelte studier, der skal tages højde for, og som der skal tages netop på det enkelte studie.

Standbypladser

Standby er et ventelistesystem. En standbyplads kan blive til en studieplads det år, den studerende har søgt ind eller året efter. De fleste studier har meget få standbypladser og fungerer primært til, at studerende kan blive optaget, hvis andre takker nej til deres studieplads. Hvis pladsen ikke bliver ledig, er den studerende garanteret en plads året efter.

Systemet fungerer udmærket, men det skal være Studienævnet, som bestemmer brugen og antallet af pladser.

Optagelses- og aktivitetsprøve

Alternative optagelsesformer såsom optagelsesprøver kan være gode, men er ikke relevante eller fordelagtige for alle studier. Desuden kan optagelsesprøver være dræn på ressourcer, og derfor må de respektive Studienævn beslutte, hvordan de vil prioritere.

Aktivitetsprøver, som de såkaldte studiestartsprøver, har relativt lille effekt og er i højere grad et resultat af myten om snydende studerende end faglighed. Derfor mener Studenterrådet, at aktivitetsprøverne er redundante og bør afskaffes.

Optag på kandidaten

Der er dog en række forhold, som gør sig gældende særligt kandidatoptag:

Retskrav

Retskravet er de studerendes lovkrav på en plads på en kandidat tilsvarende deres bacheloruddannelse på det samme universitet. Studenterrådet er positiv over for retskravet, da de danske akademiske bacheloruddannelser ikke er helstøbte. Retskravet muliggør derved, at alle studerende kan få en helstøbt og fuldendt uddannelse.

Dog virker længden af retskravet problematisk for Studenterrådet. Navnlige at retskravet kun er ved uddannelser påbegyndt i umiddelbart forlængelse af en endt bacheloruddannelse. Dette finder vi i Studenterrådet problematisk, da dette medfører, at studerende med skæve studieprogrammer teknisk set ikke kan være omfattet af retskravet. Studenterrådet mener, at retskravet bør udvides, eventuelt til fem år, således at studerende med skæve studieprogrammer og studerende, der har taget pause efter bacheloren, kan færdiggøre deres uddannelse ved at tage en kandidat tilsvarende deres bacheloruddannelse.

I Studenterrådet har vi forståelse for, at en udvidelse kan være problematisk inden for nogle fag, da den studerende ikke længere har den nyeste viden inden for området. En relativt og nem løsning ville være at tilbyde suppleringskurser eller såkaldte "brush-up"-kurser til studerende, der har taget en længere pause. Disse kurser skal finansieres af universitetet og være SU-berettigende.

Derfor mener Studenterrådet om optag til universitetet:

- Studienævnene skal afgøre brugen af standbypladser; optagelsesprøver; oprettelse af nye uddannelser; optagelsesprocedure, former og eventuelle kvotesystemer
- At KOT-indgange skal afspejle fagligheder
- At universitetet skal udbyde stærke faglige uddannelser
- At adgangskravene ikke må bruges til at regulere optag
- At AU ikke skal indføre et generelt karakterkrav
- At nøgletal og fyldestgørende statistik om AU skal være offentligt tilgængeligt
- At uddannelsesloftet skal fjernes
- At genindskrivning og internt skift afgøres af kapacitet
- At aktivitetsprøver skal afskaffes
- Suppleringskurser skal ikke have egenbetaling, studerende på suppleringskurser skal være SU-berettigede. Der kan stilles krav om suppleringskurser før optag på bachelor eller kandidat
- Det skal være muligt at få opdateret sit karakterbevis efter suppleringskurser
- Retskravet udvides

Afsluttende bemærkninger

“Studenterrådets politik om optag og indgange på universitet” behandler forskellige udfordringer og problematikker angående indgange på universitetet (Kommende studerendes forudsætninger for at søge ind på universitetet) og optag (Hvordan kommende studerende søger ind på universitetet).

Papirets hovedpointer er, at Studienævnene skal lokalt have kontrol over optagelsesprocedure og størrelse, samt universitetet skal fokusere mere på præoptagelsesvejledning og overgangen til universitetet efter studiestart.